

Το διδακτικό σενάριο που ακολουθεί αφορά το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας, στη Β' Λυκείου και προσεγγίζει τη θεματική ενότητα του ρατσισμού. Έχει αναπτυχθεί σύμφωνα με τα νέα Προγράμματα Σπουδών¹ και εκτείνεται σε τέσσερις διδακτικές ώρες. Στο Α' ΜΕΡΟΣ αναλύεται ο σχεδιασμός και το περιεχόμενο του διδακτικού σεναρίου και στο Β' ΜΕΡΟΣ περιέχεται το υποστηρικτικό υλικό από πολυτροπικές πηγές και τα φύλλα εργασίας.

Α' ΜΕΡΟΣ

<p>Σχεδιασμός και περιεχόμενο σεναρίου</p>		
<p>Αφόρμηση/ προετοιμασία 1^η διδακτική ώρα</p>	<p>Διδακτικός στόχος: Άντληση πληροφοριών, κατανόηση κεντρικού νοήματος, εντοπισμός επιμέρους πληροφοριών, συγκριτικός σχολιασμός, ανασύνθεση.</p> <p>Οι μαθητές/μαθήτριες παρακολουθούν την ταινία μικρού μήκους σχετικά με το ρατσισμό εναντίον των Εβραίων στη Γερμανία του ναζισμού και:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Καταγράφουν σε φύλλο εργασίας τη σωματική και ψυχική/συναισθηματική κακοποίηση των Εβραίων. ➤ Σχολιάζουν προφορικά εκείνα τα σημεία της ιστορίας στα οποία εντοπίζουν την παιδική αθωότητα μέσα σε περιβάλλον οξύτατου ρατσισμού. 	<p><i>Spielzeugland (Toyland)</i>, Oscar winning film, Σενάριο: Jochen Alexander Freydank, Johann A. Bunnars, Σκηνοθεσία: Jochen Alexander Freydank, Διάρκεια: 14', 2007.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=52NDwQ8RWus</p>

¹ ΙΕΠ, Πρόγραμμα σπουδών Νεοελληνικής Γλώσσας στις Α', Β' και Γ' τάξεις του Λυκείου, Πρώτη έκδοση, Αθήνα 2021

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Χωρίζονται σε δύο ομάδες και καταγράφουν σύντομα σε φύλλο εργασίας τον διαφορετικό τρόπο που οι Ναζί αντιμετωπίζουν τους Εβραίους και τους ομοεθνείς τους αντίστοιχα. ➤ Οι ομάδες επεξεργάζονται τις σημειώσεις τους, τις ανασυνθέτουν σε κείμενο που στόχο έχει την ενημέρωση των συμμαθητών τους και το ανεβάζουν στην ψηφιακή τάξη. 	
<p>1^ο στάδιο</p> <p>2^η διδακτική ώρα</p>	<p><i>Διδακτικός στόχος: Κατανόηση νοήματος, ανάκληση/αξιολόγηση πληροφοριών, κριτικός αναστοχασμός, σύγκριση πληροφοριών.</i></p> <p>Ο εκπαιδευτικός διαβάζει μεγαλόφωνα την ομιλία του Στέφανου Τραχανά προς τους απόφοιτους της Ιατρικής σχολής Αθηνών κατά την τελετή ορκομωσίας τους σχετικά με την αναγκαιότητα αποδοχής του Άλλου. Οι μαθητές/μαθήτριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Δομούν σε μορφή γραπτής περίληψης τις θέσεις που αναπτύσσει ο ομιλητής. ➤ Αξιολογούν προφορικά την πειστικότητα των επιχειρημάτων του. ➤ Σχολιάζουν προφορικά το ρόλο του συναισθηματικού λόγου στην απόκριση του ακροατηρίου. <p>Στη συνέχεια οι μαθητές/μαθήτριες εξετάζουν <i>συγκριτικά</i> σε φύλλο εργασίας το θέμα της ετερότητας και της αποδοχής της, όπως αυτό παρουσιάστηκε στην ταινία <u><i>Spielzeugland (Toyland)</i></u> και στο κείμενο του Τραχανά.</p>	<p>Ομιλία του καθηγητή Φυσικής Στ. Τραχανά</p> <p>Τραχανάς Στέφανος, <i>Το φάντασμα της όπερας, Η επιστήμη στον πολιτισμό μας</i>, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Απρίλιος 2014</p>

<p>2^ο στάδιο</p> <p>3^η διδακτική ώρα</p>	<p><i>Διδακτικός στόχος: σύγκριση περιεχομένου/στάσεων, κριτικός σχολιασμός, επιχειρηματολογία, προσχεδιασμένος προφορικός λόγος.</i></p> <p>Οι μαθητές/μαθήτριες δουλεύοντας σε ομάδες μελετούν το περιεχόμενο του σκίτσου και:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ αναζητούν τη/τις συνοδευτικές λέξη/λέξεις του σκίτσου που είναι φορείς του μηνύματος. ➤ Παρατηρούν τη μορφή του άντρα και εντοπίζουν τη λεπτομέρεια που δίνει και το θεματικό στίγμα: ρατσισμός. <p>Στη συνέχεια ανατρέχουν και στις τρεις πηγές πληροφοριών που τους δόθηκαν (στο πλαίσιο της πολυτροπικότητας) και καταγράφουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Επιχειρήματα που στηρίζουν την αναγκαιότητα της ανεκτικότητας ειδικά στις σύγχρονες κοινωνίες. ➤ Επιπτώσεις του ρατσισμού. ➤ Τέλος, σχολιάζουν κριτικά στην ολομέλεια της τάξης το θέμα του ρατσισμού και τη δύναμη των μηνυμάτων που αποδόθηκαν μέσα από τις διαφορετικές κειμενικές και οπτικοακουστικές πηγές. 	<p>Σκίτσο του Αρκά για το ρατσισμό</p> <p>https://m.facebook.com/352589524877216/photos/a.352594344876734/798048920331272/?type=3</p>
<p>3^ο στάδιο</p> <p>4^η διδακτική ώρα</p>	<p><i>Διδακτικός στόχος: Αυτενέργεια, αναζήτηση, εξαγωγή συμπερασμάτων, προσχεδιασμένος προφορικός λόγος.</i></p> <p>Οι μαθητές/μαθήτριες χωρίζονται σε τρεις ομάδες και αναζητούν στο διαδίκτυο ή σε οποιαδήποτε άλλη έντυπη πηγή (άρθρα, βίντεο, podcasts, σκίτσα,</p>	

	<p>φωτογραφίες, συνεντεύξεις...) πληροφορίες σχετικές με το ρατσισμό σε οποιαδήποτε μορφή του. Στη συνέχεια κάθε ομάδα:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Καταγράφει τις παρατηρήσεις και τα συμπεράσματά της σε φύλλο εργασίας. ➤ Παρουσιάζει τα αποτελέσματα της αναζήτησής της στην ολομέλεια της τάξης.	
--	---	--

Β' ΜΕΡΟΣ

1^η Διδακτική ώρα

A. <https://www.youtube.com/watch?v=52NDwQ8RWus>

B. Φύλλο εργασίας 1

Άντληση υλικού από την ταινία *Spielzeugland (Toyland)* (1^η διδακτική ώρα)

Στοιχεία που επιβεβαιώνουν τη σωματική και ψυχική/συναισθηματική κακοποίηση των Εβραίων.

Γ. Φύλλο εργασίας 2

Άντληση υλικού από την ταινία Spielzeugland (Toyland) (1^η διδακτική ώρα)

ΟΜΑΔΑ _____

Τρόπος αντιμετώπισης των Εβραίων και των Γερμανών από τους Ναζί

ΕΒΡΑΙΟΙ	ΓΕΡΜΑΝΟΙ

2^η Διδακτική ώρα

A. Ομιλία Στ. Τραχανά

Ο Στέφανος Τραχανάς είναι Ηλεκτρολόγος-Μηχανολόγος Μηχανικός από την Κρήτη και συγγραφέας πανεπιστημιακών βιβλίων στο αντικείμενο της κβαντικής μηχανικής και των διαφορικών εξισώσεων. Είναι Ιδρυτικό μέλος και πρόεδρος της εκδοτικής επιτροπής των Πανεπιστημιακών Εκδόσεων Κρήτης, ενώ διετέλεσε διευθυντής του Οργανισμού από το 1984 έως το 2013.

Αγαπητοί απόφοιτοι της Ιατρικής Σχολής,

Το ότι καλείστε σήμερα να εκπληρώσετε τα όνειρά σας σε μια κοινωνία που δεν μπορεί να σας υποσχεθεί σχεδόν τίποτα, δεν είναι τελείως ασύνδετο με το γεγονός ότι το εκπαιδευτικό μας σύστημα απέτυχε παταγωδώς στο να προσφέρει αυτό το πολύτιμο εφόδιο για το οποίο μιλήσαμε. Την ανοικτή σκέψη. Την σκέψη που είναι ανοικτή στο αμαρτωλό ενδεχόμενο –έτσι το βλέπουν μερικοί –και ο άλλος να έχει δίκιο.

Αλήθεια, πώς μπορούσε να είναι διαφορετικά; Τι είναι εκείνο που κάνει την ανθρώπινη κοινωνία τόσο ενδιαφέρουσα και τόσο συναρπαστική; Μα ακριβώς η διαφορετικότητά μας. Το ότι ο καθένας μας προσέρχεται στην κοινωνία –ευτυχώς– με άλλες απόψεις, άλλη θρησκεία, άλλη ιδεολογία, άλλες αξίες, άλλα συμφέροντα –ενδεχομένως και άλλο χρώμα– κι αυτή η ποικιλότητα είναι που δίνει στην κοινωνία τον βαθύτερο δυναμισμό και τελικά τον πλούτο της. Θα θέλατε, αλήθεια, να ζούσατε σε μια κοινωνία όπου όλοι θα ήταν ομοϊδεάτες σας; Κι αν η απάντησή σας είναι ένα πολύ αυθόρμητο όχι –εγώ μόνο ως εφιάλτη μπορώ να το σκεφτώ– τότε ποιο είναι το συμπέρασμά σας; Μήπως το πρώτο πράγμα που έπρεπε να διδασκόμαστε σε όλα τα στάδια της εκπαίδευσής μας –τυπικής και άτυπης– θα ήταν τούτο; Ότι στα κοινωνικά και ανθρώπινα ζητήματα δεν υπάρχει μονοσήμαντη αλήθεια; Κι ότι μπορεί επομένως –για να ξαναγυρίσω σ' ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο της ομιλίας μου– και ο άλλος να έχει δίκιο;

Λίγα πράγματα πιστεύω ότι εξανθρωπίζουν τον άνθρωπο τόσο βαθιά όσο αυτή η εμπειρία. Η αναγνώριση της αλήθειας του άλλου. Και λίγα πράγματα τον προφυλάσσουν από προσωπικά και επαγγελματικά αδιέξοδα όσο η ικανότητα να μπορεί να βλέπει τα πράγματα και από τη σκοπιά του άλλου. Και να μπορεί να διαπιστώνει –και να το αποδέχεται με θετικά συναισθήματα– ότι το δίκιο δεν ήταν όλο με το μέρος του. Ενώ μπορούμε να φανταστούμε επίσης πόσο πιο ώριμη θα ήταν μια κοινωνία –ας πούμε η δική μας– αν είχε όλο και περισσότερους ανθρώπους ικανούς να σκέφτονται με τέτοιο τρόπο. Να φέρουν στις πνευματικές αποσκευές τους αυτό το

πολύτιμο εφόδιο που λέγεται ανοιχτή σκέψη. Ότι πολυτιμότερο –το επαναλαμβάνω– μπορεί να δώσει μια καλή παιδεία στους αποφοίτους της.

Για τα επιστημονικά εφόδια που πήρατε από τους δασκάλους σας στη διάρκεια των σπουδών σας μόνο ευτυχείς μπορείτε να αισθάνεστε. Είχατε την καλή τύχη να σπουδάσετε στο καλύτερο ιατρικό τμήμα της χώρας από πλευράς ερευνητικού δυναμισμού και αφοσίωσης στην εκπαιδευτική αποστολή του. Για το άλλο πολύτιμο εφόδιο που ανέφερα πριν –την ανοικτή σκέψη– δεν μπορώ να ξέρω. Δύσκολα όμως μπορώ να φανταστώ να έχει επιτύχει το τμήμα σας εκεί που όλοι εμείς – όλο το εκπαιδευτικό μας σύστημα– αποτύχαμε οικτρά. Και βεβαίως εγώ που σας μιλώ σήμερα εδώ. Ενδεχομένως όχι επειδή δεν προσπάθησα καθόλου, αλλά επειδή προσπάθησα πολύ λιγότερο απ’ ό,τι πραγματικά χρειαζόταν.

Τα όσα είπα σήμερα εδώ μπορούν λοιπόν να ιδωθούν και ως ένα είδος έμπρακτης συγγνώμης για όσα δεν ειπώθηκαν όταν έπρεπε και όσο έπρεπε. Κι αν μπορούσα να αλλάξω τώρα τον τίτλο της ομιλίας μου ώστε να ανταποκρίνεται πιστότερα σ’ αυτό που τελικά προέκυψε ως περιεχόμενό της, ο τίτλος θα ήταν τούτος: «Το μάθημα που δεν διδάχθηκε» ή ακόμα και τούτος: «Το αμαρτωλό ενδεχόμενο και ο άλλος να έχει δίκιο» με την ελπίδα ότι η έμφυτη ανθρώπινη έλξη προς τον απαγορευμένο καρπό -την αμαρτία- θα σας ωθήσει να διασχίσετε κάποτε το φράγμα που σας χωρίζει από τον άλλο - αυτόν που σκέφτεται διαφορετικά από σας -και να γευτείτε τη χαρά μιας πραγματικής ανθρώπινης συνάντησης. Σας εύχομαι πολλές τέτοιες «συναντήσεις» στη ζωή σας. Αυτές είναι που θα σας κάνουν πραγματικά πλούσιους.

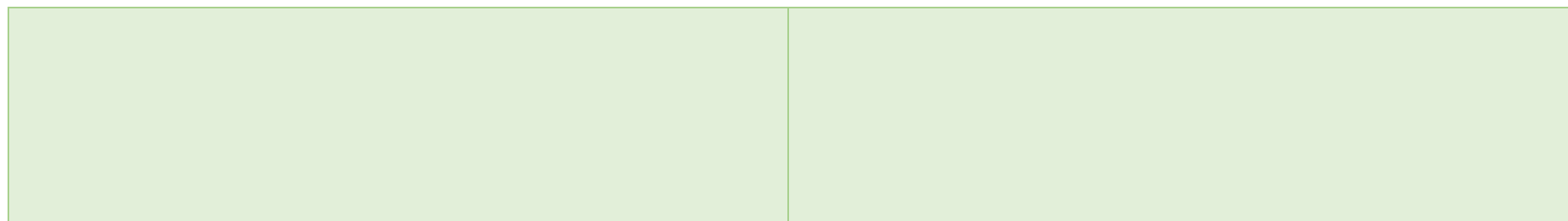
Σας ευχαριστώ πολύ

B. Φύλλο εργασίας 3

Η ετερότητα και η αποδοχή της

<u>Spielzeugland</u> (Toyland)	Ομιλία Τραχανά

3^η Διδακτική ώρα

Α. Σκίτσο του Αρκά

ΠΑΠΑΛΟΥ ΣΟΦΙΑ

4^η διδακτική ώρα

A. Φύλλο εργασίας 4

Αναζήτηση πηγών για το ρατσισμό

ΟΜΑΔΑ: _____

Επιλέξτε το είδος της πηγής που εντοπίσατε: άρθρο , βίντεο , podcast , σκίτσο , φωτογραφία , συνέντευξη , άλλο

Παρατηρήσεις/συμπεράσματα:
